PATVIRTINTA
Vilniaus lietuvių namų direktoriaus
2017 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V1-156 (1.3)
(Vilniaus lietuvių namų direktoriaus
2022 m. spalio 20 d. įsakymo Nr. V1-120 (1.3);
Vilniaus lietuvių namų direktoriaus
2026 m. lapkričio 4 d. įsakymo Nr. V1-190 (1.3)
redakcija)

VILNIAUS LIETUVIŲ NAMŲ PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus lietuvių namų pedagogų etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) – tai dokumentas, atspindintis asmeninės moralės reikalavimus, profesines vertybes bei teisinius draudimus pedagogų sprendimams bei veiklai. Šiame kodekse nustatomi pagrindiniai pedagoginių darbuotojų (toliau – pedagogai) profesinės etikos reikalavimai ir įsipareigojimai siekti etiško ir profesionalaus elgesio su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir kitais šeimos nariais, kolegomis ir Vilniaus lietuvių namų (toliau – Lietuvių namai) bendruomene.

Kodekso paskirtis – padėti Lietuvių namų pedagogams ir bendruomenei suprasti etinio elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime bei padėti jas spręsti.

Šis Kodeksas apibrėžia pagrindines profesinės raidos normas:

- reguliuojančias pedagogų ir jų ugdytinių bei kitų Lietuvių namų bendruomenės narių santykius;
- saugančias jų žmogiškąją vertę bei orumą;
- palaikančias pedagogų profesinės veiklos kokybę bei profesijos garbę;
- kuriančias pasitikėjimu, atsakomybe ir teisingumu pagrįstą Lietuvių namų kultūrą.

Kodeksas papildo pedagogų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvių namų darbo tvarkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS
PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Lietuvių namų bendruomenė, patvirtindama šį kodeksą, iškėlė šiuos tikslus bei uždavinius:

1.1. nubrėžti tolerancijos ribas Lietuvių namų narių tarpusavio santykiuose, išryškinti pedagogų bendravimo su darbuotojais, mokiniais, tėvais etikos principus ir normas;

1.2. padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, pilietinę atsakomybę, siekti viešumo ir skaidrumo tarpusavio santykiuose;

1.3. formuoti suvokimą, jog etika būtina bet kurioje veikloje, ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą Lietuvių namų veikla;

1.4. padėti vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus;

1.5. apsaugoti Lietuvių namų bendruomenės narius nuo konfliktinių situacijų ir neetiško elgesio.

2. Lietuvių namų bendruomenės nariai įsipareigoja aktyviai palaikyti Lietuvių namų siekius, garbingai jai atstovauti, etiškai elgtis tiek gimnazijoje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

III SKYRIUS
PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSE NAUDOJAMOS SĄVOKOS

3. Pedagogų etikos kodekse naudojamos sąvokos:

Pedagogai – mokytojai, bendrabučio auklėtojai, pagalbos specialistai, vadovai (direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, skyriaus, susijusio su ugdymu, vadovas), neformaliojo ugdymo mokytojai, metodininkai.

Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštaringus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Priekabiavimas gali pasireikšti žodžiu ir raštu, rečiau – fiziniais veiksmais. Priekabiavimo metu gali būti taikomi įžeidūs komentarai, juokeliai, žeminimas, nesidalijama svarbia informacija, asmuo atribojamas nuo kitų kolegų, mokiniai – nuo kitų mokinių, mokytojų ir pan.

Smurtas ir priekabiavimas – tai žmogaus teisių pažeidimas, darantis žalą tiek asmens, tiek Lietuvių namų gerovei. Direktorius privalo užtikrinti darbuotojams, mokiniams sveiką ir saugią darbo aplinką. Siekiant užkirsti kelią smurto ir priekabiavimo apraiškoms gimnazijoje, rekomenduojama skatinti darbuotojus ir mokinius prisidėti prie smurto ir priekabiavimo prevencijos, pagarbos ir darbo kultūros ugdymo.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

IV SKYRIUS
ETIKOS PRINCIPAI

4. Pedagogai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais:

4.1. pagarbos. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta, kad bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais šeimos ir įstaigos bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybiškumą skatinančią atmosferą;

4.2. teisingumo. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta mokinių ugdymosi poreikių įvairovę, atsižvelgia į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkas vertindamas kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, ugdymosi poreikius, mokinių ar jų grupių dalyvavimą bendruomenės gyvenime, spręsdamas konfliktus;

4.3. žmogaus teisių pripažinimo. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas nepažeidžia mokinio teisių ir teisėtų interesų, vadovaujasi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekia, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos jo elgesiui profesinėje veikloje;

4.4. atsakomybės. Vadovaudamasis atsakomybės principu pedagogas veikia kaip profesionalas, nuolat tobulina savo profesines kompetencijas, reikalingas siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais;

4.5. sąžiningumo. Vadovaudamasis sąžiningumo principu pedagogas teikia teisingą informaciją apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudoja išteklius, vadovaujasi švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktnaudžiauja nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais;

4.6. atidos ir solidarumo. Vadovaudamasis atidos ir solidarumo principu, žmogiško solidarumo nuostatomis pedagogas bendrauja su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais mokinio šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene siekdamas geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodydamas suprantąs mokinio (mokinių) emocinę būseną.

5. Etikos principai:

5.1. pedagogai įsipareigoja aktyviai palaikyti Lietuvių namų siekius, etiškai elgtis tiek gimnazijoje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje;

5.2. objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems;

5.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigybės aprašymuose nustatytas funkcijas;

5.4. puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu ir su Lietuvių namų savivaldos institucijomis;

5.5. būti tolerantiškiems kitų nuomonei, netoleruoti smurto ir priekabiavimo.

V SKYRIUS
ETIKOS NORMOS

6. Pedagogų įsipareigojimai:

6.1. aktyviai palaiko Lietuvių namų siekius, garbingai atstovauja gimnaziją vidaus ir išorės gyvenime, tinkamai reprezentuoja jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

6.2. objektyviai, remiantis moksliniais metodais, vertina kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai pataria ir padeda vieni kitiems.

6.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlieka pareigybės aprašymuose numatytas funkcijas.

6.4. siekia aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domisi savo srities mokslo naujovėmis.

6.5. puoselėja pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su Lietuvių namų savivaldos institucijomis;

6.6. vadovaujasi skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškais kitų nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų asmenims;

6.7. gerbia ir aktyviai prisideda, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

7. Bendrosios etikos nuostatos, suvokimas, kad pažeidžiamos etikos normos:

7.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

7.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

7.3. pedagogo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

7.4. konfidencialios informacijos apie kolegas paviešinimas ir aptarimas(darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);

7.5. kiekvienas pedagogas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai suprastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimatą.

8. Bendravimo tarp pedagogų nuostatos:

8.1. tarpusavio santykiai remiasi pagarba, tolerancija, kitos nuomonės gerbimu, mandagumu.

8.2. bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiami pagalbos teikimu vienas kitam;

8.3. santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių Lietuvių namų bendruomenės nario etikos principų.

9. Suteikiant pedagoginį vardą, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

10. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklausyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.

11. Niekas negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį darbuotojo gyvenimą, nesusijusios su darbo reikalavimais.

12. Negali būti diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl lyties, rasės, tautybės, kilmės, pilietybės ir socialinės padėties, tikėjimo, santuokinės ir šeimyninės padėties, amžiaus, įsitikinimų ar pažiūrų, priklausomybės politinėms organizacijoms, aplinkybių, nesusijusių su dalykinėmis darbuotojų savybėmis. Santykiai tarp pedagogų grindžiami lygiateisiškumo principu.

13. Pedagogai toleruoja politinių, religinių, filosofinių pažiūrų, skonių ir nuomonių įvairovę, sudaro sąlygas pasidalyti požiūriais, tartis ir susitarti. Skirtingi pedagogų statusai, kvalifikacinės kategorijos ir pareigos neturėtų kliudyti visiems pedagogams lygiateisiškai reikšti nuomones ir ginti savo įsitikinimus.

14. Pedagogų bendravimas remiasi lygių galimybių įgyvendinimu nepaisant lyčių, amžiaus, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, lytinės orientacijos, įsitikinimų ir pažiūrų.

15. Pedagogams sudaromos tinkamos, sveikatai nekenksmingos, saugios darbo sąlygos, užtikrinamas psichosocialinis saugumas.

16. Bendravimo su mokiniais nuostatos:

16.1. remiasi abipuse pagarba;

16.2. pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius mokinių bruožus, tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems;

16.3. vertindamas mokinių elgesį ir pasiekimus, siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją;

16.4. siekia objektyvumo ir teisingumo, vertindamas mokinių pasiekimus.

16.5. elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio jam asmeniškai patikėtą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

16.6. nepiktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi;

16.7. yra tolerantiškas mokinių religiniams įsitikinimams, politinėms pažiūroms, lytinei orientacijai ir užtikrina lygių galimybių principų laikymąsi;

16.8. pagarba mokinio orumui ir teisę į fizinį neliečiamumą;

16.9. Moko mokinius elgesio taisyklių, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių, kurie padėtų išvengti smurto ir priekabiavimo.

17. Bendravimo su tėvais nuostatos:

17.1. konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus;

17.2. saugo vaikų patikėtą informaciją apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią informaciją kitai pusei galima tik gavus patikėjusio asmens sutikimą;

17.3. užtikrina, kad santykiai su tėvais nedarytų įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui;

17.4. vadovaujasi pagarba, tolerancija, bendradarbiavimu sprendžiant ugdymo klausimus;

17.5. teikia objektyvią informaciją apie vaiko pažangą, mokymosi rezultatus, elgesį.

18. Pedagogo akademinė ir žodžio laisvė:

18.1. turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais;

18.2. atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padorumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės;

18.3. gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami profesiniu požiūriu;

18.4. neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams Lietuvių namų reikalams.

VI SKYRIUS
PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR PRIEŽIŪRA

19. Pedagogų etikos kodeksas priimamas Vilniaus lietuvių namų metodinėje taryboje atviru balsavimu ir tvirtinamas Vilniaus lietuvių namų direktoriaus įsakymu.

20. Pedagogų etikos kodekso priežiūrą vykdo Metodinė taryba.

21. Kilus tarpasmeniniam konfliktui tarp pedagogų abi konflikte dalyvaujančios pusės turi teisę kreiptis į Lietuvių namų direktorių.

22. Direktoriaus įsakymu sudaryta etikos komisija per tris–penkias darbo dienas išanalizuoja konflikto priežastis bei aplinkybes ir priima sprendimą.

23. Su etikos komisijos sprendimu supažindinamos abi konflikte dalyvavusios pusės.

VII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Laikytis Kodekso reikalavimų – asmeninis pedagogo, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, didinti profesijos prestižą ir pasitikėjimą šalies švietimo sistema, įsipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę, numatytą Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pedagogų veiklą. Svarstant atsakomybę už Kodekso reikalavimų pažeidimą išnagrinėjama ir įvertinama Direktoriaus įsakymu sudarytos etikos komisijos nuomonė.

25. Vilniaus lietuvių namų pedagogų etikos kodeksas skelbiamas Lietuvių namų interneto svetainėje.

26. Lietuvių namų bendruomenė įsipareigoja gerbti kodekso nuostatas ir rūpintis jo veiksmingumu.

27. Lietuvių namų pedagogai savo veikloje privalo vadovautis šiuo kodeksu. Laikytis jo reikalavimų yra kiekvieno pedagogo pareiga ir garbės reikalas.

29. Šio kodekso vykdymo priežiūrą atlieka Lietuvių namų Metodinė taryba.

29. Kodeksas, priimtas kaip Lietuvių namų pedagogų bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

30. Už pedagogų etikos pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, taikytinos moralinio poveikio priemonės.